

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. B. Virgo est templum Salomonis. 1. Mundum. 2. Pacificum. 3. Ornatum.
Thema. De qua natus est Jesus. Matth. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

eius intercessione ad Societatem Jesu vocati, & ab hoc vix liberati sitis. 2. Inscribe quodque cordi vestro lectionem secundam: *Lamentationes penitentibus*. Peccatoribus omnibus, aut penitentiam, aut ardentem: maximumque reputate beneficium. quod Virgo Beatissima vobis tempus & locum opportunum, exercitiis vacandi, penitentiam agendi & peccata per exhortationem expiandi impetrarit: & stauit, ut proposuistis firmiter nunquam amplius in æternum in grave scelus consentire; & cum Religiosa vita status sit penitentia, omnia opera virtutum, quorum indies occasio frequentissima, in satisfactionem peccatorum Deo offerte. 3. Insculpite denique menti vestra lectionem tertiam: *Carmen iustis*: & cum hodie iusti omnes, si-

ue in celo, siue in mundo, siue in Limbo de Nativitate Dei paræ gaudeant; & vos latamini, & exultate, quod ope & precibus Benedictæ Dei Matris Societati JESU, cœtui iustorum aggregati sitis, & tanto tempore, ut merito confiditis, in iustitia persistetis, quod in mundo inter tot præcipitia. & lubrica viarum vix aut ne vix quidem fecissetis. Quod si verò tentatio, aut periculum perdenda iustitia denuo occurrerit, ne animis cadatis, sed fiduciam in Matre vestra habetote: respicite Heliam, vocate & invocate Mariam; illa quæ a vix peccatorum vos liberavit, quæ ad lamenta penitentia & ad iustitiam vos adduxit, non deseret; sed victoriam obtinebit, ut triumphum & latum carmen iustorum & hic & in celesti gloria æternam concinatis.

EXHORTATIO II.

PRO FESTO IMMACULATÆ CONCEPTIONIS

B. M. VIRGINIS.

Quæ declaratur B. Virginem esse Templum Dei.

T H E M A.

De qua natus est JESUS. Matth. i. c.

Architecto prudenti ac perito domum ædificaturo, ante omnia ad incolam & inhabitatorem attendendum est; quoque is est nobilior & præstantior,

eò quodque præstantiorem esse habitationem decet; alia enim domus rustico, alia civi, alia nobili, alia Principi aut Regi competit. Hodie celestis Architectus, Sapientia æterna ædificavit sibi domum, quæ est Beatissima Virgo Maria: Incola erit Salvator mundi.

mundi, Rex Regum & Dominus Dominantium: omnibus mundi Monarchis, omnibus caeli Principibus longe major: de quo dudum ante vaticinatus Iſaias Propheta c. 40. & 35. Dic civitatibus Juda: *Ecce Deus veſter: Ecce Dominus Deus in fortitudine venit & brachium eius dominabitur. Deus ipſe veniet & ſalvabit nos.* Qualis ergo & quanta domus ei præparanda?

Salomon ſeptem annorum ſpatio templum incredibilem expenſarum & operarum numero ædificavit: erant enim triginta millia operariorum, ſeptuaginta millia portantium onera octoginta millia Lapidarum in montibus, tria millia & trecenti Præfecti operum. Tantum verò auri, argenti, æris & ferri in opere expenſum eſt, ut vix ullo in numero comprehendere queat. Quo tamen opere expleto Rex ſapientiffimus adeò nihil divinæ Majeſtate dignum ſe feciſſe iudicavit; *Ergo creandum eſt, quod verè Deus habitet ſuper terram? ſi cælum & cæli cælorum te capere non poſſunt, quanto magis domus hæc, quam ædificavi?* In templo autem illo, non Dominus, ſed arca, quæ ejus tygum gerebat, collocata fuit. Quodſi domus illa ad Arcem Dei aſſervandam deſtinata, tantis ſumptibus & laboribus parata & ornata fuit, qualis ea domus eſſe debet, in qua non Arca, ſed ipſe Dominus humana carne veſtitus collocandus erit? hanc certè nemo niſi ſolus Deus dignè exſtruire & ornare potuit.

Quale igitur ſibi templum, quàm mundum, quàm quietum, quàm ſanctum & ornatum Dominus omnium

exſtruxerit, modò explicabimus.

I. Templum Salomonis fuit ſanctum & omnino purum; unde David canit Pſal. 92. *Domum tuam Domine decet ſanctitudo.* Hinc tabulis cedrinis erat incruſtatum, quod lignum incorruptibile cenſebatur; auro puriſſimo teſtum; Sacerdotes, Levitæ & populus ſacrificaturi in hoc templo purificari antè debebant. Templum hoc figura fuit Beatiffima Virginis immaculatè conceptæ. S. Bernardus ſerm. 1. de aſſ. Dum hoc Templum Marianum deſcribit, ait: *In Maria habitavit Pater & Filius ut Creator in mundo, Imperator in regno, Paterfamilias in domo, Sponſus in thalamo, Pontifex in templo.* Prima hujus templi elegantia fuit ſanctitas & puritas, ut ait S. Laurentius Juſtinianus ſerm. in Nativ. B. V. *Templum immaculatum:* Vel ut loquitur S. Joannes Damascenus ſerm. 40. *Quam Deus ſibi ſacravit, templum pudoris, honeſtatis & puritatis.* Potuit cœleſtis Architectus duplici modo hoc templum mundare, primò poſt lapſum eam ſtatim liberando, vel ſecundò lapſum præveniendò; qui modus præſtantior eſt, & magis Dei omnipotentiam & Redemptoris miſericordiam manifeſtat: ſicut enim nullum malum peccato magis eſt; ita ab eo præſervari ſumma eſt miſericordia. Quare ad ipſius Redemptoris gloriam & ipſius redemptionis dignitatem pertinuit. ut hac ſingulari miſericordia erga futuram Matrem uteretur, & optimo, quo poſſet modo, eam redimeret. Ut Mater Filio puritate eſſet ſimilior. Quomodo

M itaque

I.
B. V.
Templum
mundum,

itaque Deus eodem momento, quo Solem creavit, eum cum lumine & absque tenebris creavit, atque ut Angelis ac primis Parentibus simul cum natura gratiam dedit: sic B. huic Virgini, quo momento eam creavit, etiam animam ejus sanctificavit, & ut Solem electam fecit, nullis peccati tenebris affectam. Non decuit Regem caeli palatium foedatum, & Pontificem summum, in templum immundum ingredi. *Domum tuam decet sanctitudo Domine.* S. Anselmus de Concept. B. V. c. 8. docet: *Decens erat ut B. Virgo eam puritate niteret, quam major sub Deo nequit intelligi.* Decens erat, conveniens erat. 1. Ratione Patris aeterni: ex quo enim ipse ordinavit Virginem hanc Matrem Filii sui; ex cujus utero is nasceretur, quoad fieri poterat generatio hac Verbi ex utero Matris, assimilanda erat generationis divinae puritati, quae est ex corde Patris. 2. Ratione Spiritus Sancti, cum enim ipse disponeret Virginem, ut esset digna Mater Dei, rationi conforme erat, ut ad ipsiusmet Dei puritatem, quantum pura creatura patiebatur capacitas, proximiùs accederet. 3. Ratione Filii, & propter honorem Christi; ut loquitur S. Augustinus L. 1. de natura & gratia: *Minimè conveniens fuisset, ut Divina ejus Persona carnem aliquanto temporis spatio infectam sumpsisset. Gloria Filiorum Patres eorum.* Proverb. 37. *Dedecus Filii Pater sine honore.* Fuit itaque B. Virgo pura ab omni peccato, tam originali, quam actuali, tam mortali, quam veniali.

Tota pulchra es amica mea, & macula non est in Te. Cant.

Charissimi, & vos estis Templum Dei: ut testatur Apostolus 1. Corinth. 3. 16. *Nescitis quia Templum Dei estis.* Et 1. Corinth. 6. *Membra vestra Templum sunt Spiritus Sancti.* Et 1. Corinth. 3. *Templum Dei sanctum est, quod estis vos.* Vos ergo estis Templum Dei vivi, & vivum, in quo Deus non solum per immensitatem & ubi-quitatem suam praesens est; verum etiam in quo habitat per gratiam, per gubernationem & protectionem adesse. In quo velut in throno residet; jam consolatur, jam inspirationibus ad bonum impellit, jam à malo retrahit, jam in tentationibus opem praebet. Ex quo sequitur templum hoc corda nostri oportere esse mundum & immaculatum. 1. A peccato lethali, quia per hoc Deus è templo cordis expellitur, & diabolus succedit, ejusdem possessionem capiens. Sed hanc puritatem, per gratiam Dei, jam obtinuimus, tantum in eo esse debemus, ut deinceps conservemur. 2. A peccatis venialibus deliberatè admittis; hanc enim sunt veluti vermiculi aranearum telae & pulveres: sicut ergo templa probè purganda & custodienda sunt, ne circumquaque pulveribus, bestiolis & aranearam telis inquinentur, ita templa cordis nostri.

Domum tuam decet sanctitudo Domine.

II. Templum Salomonis fuit pacificum: tum quia à Rege pacifico, tempore pacis constructum; tum quia cum tanta quiete, silentio & modesta

adifica-

adificatum fuit, ut in instructione, nec ictus mallei sit auditus: omnes enim lapides ante erant aptati, & quadrati, tantumque collocatione opus erat. 3. Reg. 6. 7. Templum veri Salomonis B. Virgo habuit hoc etiam donum & Privilegium, quod caruerit fomite peccati. Cum enim Deus eam liberarit à peccato originali, quod causa est fomitis, etiam effectum illum ab ea abstulit; scilicet rebellionem carnis adversus spiritum, & sensus adversus rationem: ita ut tota illa anima cum omni sua interiore familia, id est, facultatibus omnibus, perpetuam pacem & concordiam frueretur, ut quæ esset futura habitaculum Principis pacis, juxta illud Davidis, Psal. 9. 5. 3. *Factus est in pace locus ejus.* Nunquam itaque Virgo benedicta pugnas interiores sensit, quas nos gementes sentimus, nec quicquam ejus caro adversus spiritum concupiscebat; neque spiritus carnem cum difficultate gubernabat. Non appetitionum, sensuumque lex, rationis legi adversabatur, neque hujusmodi appetitionibus coercendis, aut sibi subjiciendis ratio laborabat; magnam potius voluptate inter se concordem, æternæ Dei legi sese subiciebant. Magnum hoc profectò fuit Virginis Privilegium, magnum hujus Templi sancti ornamentum!

Nos è contra miseri mortales, quia peccato originali corrupti sumus, hunc fomitem, tanquam effectum toties experimur: fomes autem peccati ex mente Thologorum, nihil est aliud, quam motus actualis sensitivi appe-

titus, qui collinant & tendunt in bonum sensibile, contrarium bono honesto; & qui sollicitant voluntatem nostram ad consensum. Motus isti ab Apostolo Rom. 7. vocantur lex membrorum: *Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis mee.* Motus isti sunt concupiscentia, sunt tentationes, sunt desideria mala, sunt allestamen & invitationes ad peccatum: & facillimè in nobis oriuntur, quando tantum proponitur objectum aliquod sensibile, aut bonum jucundum, statim oritur concupiscentia, sicut cera ad ignem applicata illico liquefcit; ita nos statim movemur & tentamur, tam fragiles, tam infirmi, tam ad malum proclives sumus, quavis occasione, sicut vitrum ut frangatur, cera ut liquefcatur, lapis ut descendat. *Sensus & cogitatio hominis in malum prona sunt ab adolescentia sua.* Gen. 8. Atque ex his oritur turbatio pacis in nobis, hinc bellum continuum, pugna & lucta. Unde bella in vobis: nonne ex concupiscentiis vestris, quæ militant adversus animam?

Et nos ut diximus, Charissimi, templum Dei sumus, sed quam parum pacificum, quam plenum strepitu & tumultu? jam tentat luxuria: jam vana gloria & superbia pacem turbat, jam oppugnat ira & impatientia: jam vexant scupuli: jam blasphemæ cogitationes, jam contra fidem inquietant. Quid verò consilii? aut quid remedii? nihil efficacius mortificatione & oratione. Mortificatio vitia reprimat & subigit, oratio

M 2 gratiam

gratiam impetrat. Oravit Paulus ut a carnis stimulis liberaretur, templumque animæ suæ tranquillum foret, & gratiam obtinuit: *Sufficit tibi gratia mea.* Gratia hæc est aqua illa, de qua Christus Joan. 4. *Qua sedit in vitam æternam.* quæ sordes peccatorum abluit, quæ fructus æternæ vitæ profert, quæ sitim desideriorum nostrorum dulcedine sua extinguit, atque ita demum carnalis concupiscentiæ ardorem temperat. Hanc gratiam ex Christi meritis profluentem oratio impetrat: præsertim patrocinante Virgine benedicta, Dei parente, teste S. Bernardo: *Si jactaris tentationum procellis, si carnis illecebra naviculam concussit mentis, respice stellam, voca Mariam.* Et optata redibit malacia mentis & cordis tranquillitas.

III.
Templum
ornatum.

III. Templum Salomonis fuit supra modum ornatum & splendidum; omni genere ornamentorum illustratum. Nihil erat in Templo, quod auro purissimo non tegetetur, Altare, Cherubini, Sanctum Sanctorum, ipsum adeo pavimentum, Unde verè affirmavit Salomon 2. Reg. 6. *Dilexi decorem domus tuæ.* Sic quoque alia templa variis ornamentis ornari solent, ita Constantinus I. Imperator Christianus, Romæ duo præclarissima templa exstruxit, & eleganter exornavit. Ita Dagobertus Rex Franciæ in honorem S. Dionysii M. & Sociorum, templum erexit, quod solido argento tegi curavit, & corpora S. Dionysii ac Sociorum aureo feretro inferri fecit, parietes tapetibus, gemmis & unionibus intertextis tegi

voluit. Ut scribit Regino in Chronicis, Ita hodie dum templa Altaribus, picturis, velis fericis, Sanctorum lipsanis exornantur.

Si Templum Salomonis, propter Arcam Domini, & alia Templa propter Sanctorum lipsana ita condecorantur; quâ ratione Sapientia æterna, verus Salomon exornaverit Templum illud, in quo ipse novem mensibus moraturus & carnem assumpurus erat? Hic enim vetustissimus ejus mos est, pro ratione munerum, ad quæ homines destinabat, gratiam illis & cælestia dona impertiri. Sic Prophetas admirabili rerum omnium cognitione illuminavit: sic Apostolos excellentissima charitate succendit: sic Martyres, quos fidei suæ testes elegit, insuperabili fortitudine & constantiâ roboravit: eum ergo post Dei Filium nulla major, quam Matris Dei dignitas sit; efficitur sanè ut illius gratia & decora tantum aliorum Sanctorum gratiam & charitatem antecellat, quantum ejus dignitas, illorum dignitatem superat. Imo verò, quas virtutes & dona cælestis Spiritus, in omnes Sanctos liberalissimè effudit; longè præstantius in hac sacra Virgine copulavit. Quod D. Bernardus locum illum enarrans: *In plenitudine Sanctorum detentio mea:* Confirmat his verbis: Verè in plenitudine Sanctorum detentio Virginis Mariæ, cui non defuit fides Patriarcharum, spes Prophetarum, zelus Apostolorum, constantia Martyrum, Sobrietas Confessorum, castitas Virginum, sed nec ipsa puritas Angelorum,

Oigitur

O igitur templum ornatissimum Virgo immaculatè concepta , cujus columnæ marmoreæ sunt virtutes Theologicæ & morales ; imagines & picturæ , sunt divinæ contemplationes & meditationes : Altare in hoc Templo est cor B. Virginis , in quo ardet & lucet jugiter ignis divini amoris , semper enim eliciebat intensissimos charitatis actus. Templum clausum , & quoad omnes portas bene custoditum. Ne per sensus species indecens irreperet. S. Cyrillus Alexandrinus homil. 6. contra Nestorium hæc ornamenta Virginis describens ait : Sicut in creatione mundi in homine collecta est omnis creatura (scilicet perfectio earum) ideo microcosmus dicitur : sic in reformatione mundi , in Maria collecta est omnis Ecclesia , & Sanctorum perfectio : unde microcosmus Ecclesiæ dici potest. Quidquid in quolibet Sancto illustre fuit , in illa fuit. In illa patientia Job , mansuetudo Moysis , fides Abrahæ , castitas Josephi , humilitas David , sapientia Salomonis , zelus Eliæ.

Charissimi , ut diximus , & vos Dei Templum estis , an non igitur par est , ut exemplo B. Virginis virtutibus

exornemini ? At ubi fidei lux , spei robur , charitatis ardor ? Ubi patientia , humilitas , aliæque columnæ virtutum ? Ubi alia dona & charismata Spiritûs Sancti ? Quæ desunt , omnia per Deiparam obtinere possumus.

Quapropter , Dilectissimi , conemur Templum cordis nostri emundare , pro viribus à peccatis , ut sit purum : conemur illud liberare à passionibus , vitiiis & pravis affectionibus , ut sit pacificum & tranquillum : conemur illud per gratiam Dei exornare omni genere virtutum , ut sit ornatum & gratum Deo habitaculum , Templo Salomonis , & mystico D. Virginis quodammodo pro modulo nostro simile. Quodsi verò sive in munditia , sive in tranquillitate animi , sive ornatu interiori quid desit : ad hoc Templum mysticum confugiamus : & non minus atque in templo Salomonis , petita impetrabimus : nam ut ait S. Germanus Episcopus de cœna Domini : nullus est qui fiat salvus , nisi per te , Sanctissima ! nemo est qui liberetur à malis nisi per te , O purissima ! nemo est cui donum concedatur , nisi per te , ô charissima !

M 5

EXHOR-